

Posudek oponenta na bakalářskou práci Anny Kernerové: Ověření výskytu stereotypních dominantních a submisivních neverbálních projevů u mužů a žen v dlouhodobém vztahu.
Vedoucí práce Mgr. Jitka Lindová Ph.D.

Cílem předložená práce byla analýza neverbálního chování v rámci 19 heterosexuálního párů ve vztahu k dominanci či submisivitě zkoumaných jedinců. Dominance byla v rámci studie určena dvěma způsoby. Za prvé vyhodnocením dominantního jedince v rámci páru, ve kterém musela být mezi partnery nalezena vzájemná shoda, za druhé posouzením na základě výsledku v subškále dominance v osobnostním testu IPIP. Autorka analyzovala videonahrávku 3 minut partnerské interakce 19 párů při řešení nenáročného úkolu. V rámci této interakce však figurovala i experimentátorka, takže se nejednalo o popis neverbálního chování v diádě, ale jednalo se o více komplexní interakci. Tento experimentální desing se ukázal jako nepříliš vhodných pro testování základní výzkumné otázky, neboť partneři neverbálně reagovali i na experimentátorku. Tuto okolnost autorka práce v jejím závěru velmi dobře reflektovala. Otázkou však zůstává, zda-li se tento efekt experimentátorky nedal předpokládat již při samotném zadání bakalářské práce a výzkumná otázka neměla být formulována jiným způsobem. Pokud však odhlédneme od tohoto aspektu, práce je udělána po formální stránce velmi poctivě. Autorka pomocí softwaru Interact 9 analyzovala celou řadu prvků neverbálního chování, jejichž přesné definice uvádí v etogramu uvedeném v příloze práce. Předností práce je také podrobné statistické vyhodnocení nasbíraných dat a velice pěkná diskuze nalezených výsledků. V práci lze však nalézt i mnohé nedostatky a to zejména v teoretickém úvodu práce a dále i ve způsobu prezentace výsledků. Některé z těchto nedostatků bych zmínila chronologicky. Jako nepříliš vhodný se mi jeví již samotný název práce z něhož bych navrhovala vypustit slovo stereotypních. Neboť práce nezkoumala jen výskyt neverbálních projevů, které jsou stereotypně přisuzovány dominantním či submisivním jedincům, ale i jiné projevy, které byly prokázány jako charakteristické pro dominantní a submisivní jedince. Následuje několik formálních chyb. Na str. 13 uvedená citace Carney et al. 2005 není uvedena v seznamu použité literatury, autorka dále zmiňuje termíny různým typů gest jako jsou adaptéry a ilustrátory bez dostatečného vysvětlení. Na straně 15 pak v referencích mísí výsledky studií neverbálního chování ve vztahu k přisouzené dominanci i dominanci, která byla určena na základě výsledku osobnostního testu. Bylo by lépe tyto výsledky referovat odděleně. K tomuto došlo až v následujících kapitolách, kdy se o rozdělení a shrnutí neverbálního chování v závislosti na způsobu určení dominance, moci a statusu autorka pokouší formou jakési review výzkumu v této oblasti. V těchto kapitolách však nejsou uvedeny citace, což je slabinou této části práce. Na straně 34 není jasné, jak je definována dominance která je určena formou přesvědčení. Jaký je rozdíl mezi touto dominancí a dominancí přisouzenou? Na straně 35 je název kapitoly: přirozený status. Jak je tento termín definován? Je snad něco takového jako nepřirozený status? Status je vždycky fenomén vázaný na specifické sociální prostředí. V některých pasážích práce je možno narazit na neobratné formulace vzniklé nepříliš vhodným překladem z angličtiny např. na straně 37 by bylo lepe uvést termín stimuly místo podnětný materiál a dále mínění subjektů, je nevhodný výraz pro hodnocení ze strany hodnotitele. Na straně 42 je se je uvedena nevhodná shrnující formulace, že dominantní jedince mají subjekty spojené spíše s nepříjemnými emočními výrazy. Adekvátnější shrnutí by bylo napsat, že lidé předpokládají, že se ve tváři dominantních jedinců objeví spíše výraz vzteku než smutku v situaci, která vyvolává vztek. Stěžejním nedostatkem teoretického úvodu práce je to, že je příliš obecný a že není zacílený na shrnutí výsledků předchozích studií neverbálního chování v partnerském vztahu a zaměřuje se na studie, které analyzovaly neverbální chování v souvislosti s mocí a statusem, neboť podle autorky dochází díky nejasným definicím těchto pojmů k jejich zaměňování a neverbální chování nalezené jako charakteristické pro moc či status může být zároveň považováno i za

neverbální projev dominance. Tyto dva aspekty na které autorka upozornila v teoretickém úvodu se však dále neuplatňují v diskuzi nalezených výsledků, což obsáhlý teoretický úvod do jisté míry znehodnocuje. V kapitole výsledky na str. 64 by bylo zajímavé uvést namísto průměrné hodnoty v testu dominance v celé skupině průměrné hodnoty v testu dominance submisivních a dominantních jedinců. Na některých místech jsou uváděny nevhodné názvy tabulek a grafů a názvy kapitol např. str. 69. Tab. 5., na str. 72 Tab.5, str. 75. Nepokládám dále za smysluplné nadepisovat tabulku, graf či název kapitoly názvem statistického testu, který byl použit v rámci analýzy, ale spíše ji označit charakteristikou vztahu, který jsme tímto testem zjišťovali a co jsme vlastně analyzovali. Typ použitého statistické testu by se měl objevit až v popisu jednotlivých proměnných v tabulce. Na straně 79. pak grafy dokládající signifikantní korelace nepřináší nový náhled na výsledky a působí proto již nadbytečně. Závěr: Navzdory výše zmíněným nedostatkům předloženou práci považuji za velmi kvalitní a hodnotím jí známkou velmi dobře v závislosti na výsledku obhajoby.

V Praze 30.8. 2013

Mgr. Věra Pivoňková Ph.D.
Fakulta humanitních studií, UK